

Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto

Kotka 25.2.2013

valtiovarainministerio@vm.fi

Lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Kunta- ja palvelurakenteiden uudistaminen on väistämätöntä. Tarve uudistuksiin on erittäin suuri, koska väestön ikääntyessä palvelutarpeet kasvavat. Julkinen sektori on ajautumassa vakavaan kestävyysvajeeseen. Maakunnan väki vähenee ja vanhenee. Teollisuuden rakennemuutos on johtanut 5 000 – 6 000 työpaikan häviämiseen v 2006 jälkeen. Näistä syistä ja talouden matalasuhdanteesta johtuen kuntien verotulokertymien kasvu on viime aikoina ollut erittäin hidasta.

Liitto on 23.4.2012 antamassaan lausunnossa valtiovarainministeriölle kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvityksestä, Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne, tukenut vahvoihin peruskuntiin perustuvaa kuntauudistusta. Liitto ei kannata kuntien pakkoliitoksia. Liiton selvityksissä liittyen aiempaan PARAS-hankkeeseen päädyttiin siihen, että maakunnassa tulisi olla 2-5 vahvaa peruskuntaa. Pääsyy tähän on, että nykyinen palvelurakenne suunniteltiin aikoinaan noin 215 000 asukkaan tarpeisiin. Nyt asukkaita on noin 182 000. Maakunnassa on nyt 7 kuntaa, kun niitä oli 1970-luvulla vielä 17.

Vahvan kuntarakenteen ja toimivan palvelurakenteen tulee pohjautua luonteviin asiointi- ja työssäkäyntialueisiin sekä aluerakenteeseen.

Lakiluonnoksen mukaan kunnalla on velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin kolmesta selvityspäätöksestä (1. palveluiden edellyttämä väestöpohja, 2. työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne ja 3. kunnan taloudellinen tilanne). Tämä tarkoittaa käytännössä maakunnan jokaista kuntaa. Koska kriteerit ovat osin mekaaniset, tulee selvitysprosessia varten vielä tähdentää palvelujen järjestämisen ja tuottamisen sekä kuntien elinvoimaisuuden näkökulmaa.

Kunnissa on havaittavissa kyllästymistä liitosten selvittämiseen. Kun lakiluonnos jättää jonkin verran avoimeksi, miten selvitysvastuu täytetään, on olemassa riski joidenkin tai jonkun kunnan jääminen selvitysten ulkopuolelle. Kuntaliiton hallitus onkin 16.8.2012 yksimielisesti lausunut, että ”selvityksen kohteena tulee olla kuntien yhdistymisen ohella myös kuntien yhteistyö”. Kymenlaakson Liitto katsoo, että näin menetellen kaikki kunnat saadaan selvityksiin mukaan.

Lakiluonnokseen sisältyvät määräajat ovat erittäin kunnianhimoiset ja osin epärealistiset. Selvitysten ja esitysten yhdistymisistä tulee olla valmiina samanaikaisesti 1.4.2014, jotta taloudellinen tuki kuntien yhdistymiseen olisi käytettävissä. Jo nyt

Kymenlaakson Liitto

Maakunnan kehityksen kärjessä

on nähtävissä, että selvitykset käynnistyvät todennäköisesti vasta tämän vuoden syksyllä. Näin ollen kuntien esitykset eivät ole valmiina 1.4.2014 mennessä. Selvityksiä tehtäessä täytyy uuden kuntalain, valtiosuuslain ja sosiaali- ja terveyshuollon järjestämistä koskevan lain keskeinen sisältö on selvillä. Nyt käytettävissä olevat linjaukset eivät paljon auta arvioimaan, miten sote-huollon järjestäminen ja tavoiteltava kuntarakenne sovitetaan yhteen. Kymenlaakson Liitto kannattaa joka tapauksessa sosiaali- ja terveyspalvelujen tiivistä integroimista. Se edellyttää, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä vastaavien alueiden väestöpohjan tulee olla riittävän suuri.

Kymenlaakson Liitto toistaa myös aiemmin lausunnoissa esiin tuomansa kannan, että kuntauudistuksen lisäksi tarvitaan siihen oleellisesti kytkeytyvää maakuntien ja aluehallinnon uudistamista. Vaikka kuntien määrä oleellisesti vähenisi, niin monet tehtävät sote-huollon järjestämisen lisäksi vaativat laajempaa pohjaa kuin peruskunta. Näitä ovat mm. maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelu.

KYMENLAAKSON LIITTO
Maakuntahallitus

Juha Haapaniemi
maakuntajohtaja

Ulla Silmäri
pöytäkirjanpitäjä